

ПЕТРОВ Олексій Зиновійович (15(28). 10. 1910, с. Кошки, нині Самарської обл., РФ — 09. 05. 1972, Київ) — математик, фізик. Доктор фізико-математичних наук (1958), професор (1959), академік АН УРСР (1969). Ленінська премія (1972). Державні нагороди СРСР. Учасник 2-ї світової війни. Закінчив Казанський університет (Татарстан, РФ, 1937), де 1945—69 й працював: 1956—60 — професор кафедри геометрії, 1960—69 — засновник і завідувач кафедри теорії відносності та гравітації. 1937—39 — у Йошкар-Олинському (Марій Ел, РФ) та Казанському педагогічних інститутах; 1939—41, 1943—45 — у Казанському авіаційному інституті; 1970—72 — завідувач відділу теорії відносності та гравітації Інституту теоретичної фізики АН УРСР (Київ). Наукові інтереси присвячені математичній фізиці, загальній теорії відносності, теорії тяжіння, філософським питанням фізики. Виконав цикл досліджень з інваріантно-групових методів у теорії гравітації. Автор оригінальних методів дослідження гравітаційної радіації, моделювання полів тяжіння, класифікації полів тяжіння за групами рухів, конформною, афінною та проєктивною групами (тип

Петрова). Висунув ідею опису Айнштейнаної теорії гравітації в термінах плаского простору. Його піонерські роботи стали відправною точкою для інших численних досліджень, зокрема й за межами СРСР. Засновник наукової школи (київська група: В. Жданов, О. Александров, М. Бондаренко, І. Жук, О. Кравцов, К. Ксенко, Ю. Кудря).

Основні праці

Об одновременном приведении тензора и бивектора к каноническому виду // Ученые зап. Казан. ун-та. 1950. Т. 110, кн. 3; О пространствах, определяющих поля тяготения // Докл. АН СССР. 1951. Т. 31; Классификация пространств, определяющих поля тяготения // Ученые зап. Казан. ун-та. 1954. Т. 114, кн. 8; Классификация полей тяготения общего вида по группам движений // Изв. вузов. Сер. Математика. 1959. № 6; 1960. № 1, 4; 1962. № 1 (співавт.); Пространство-время и материя. Элементарный очерк современной теории относительности. Казань, 1961; Пространство Эйнштейна. Москва, 1961; Новые методы в общей теории относительности. Москва, 1966; Геометрия и физическое пространство-время // Итоги науки и техники. Сер. Алгебра. Топология. Геометрия. Фундаментальные направления. 1968. Т. 5.

Рекомендована література

1. Аминова А. В. Алексей Зиновьевич Петров // Рассказы о казанских ученых. Казань, 1983;
2. Її ж. А. З. Петров. Казань, 1999;
3. Яцків Я. С. та ін. Загальна теорія відносності: випробування часом. К., 2005;
4. Колтачихіна О. Ю. Академік АН України Олексій Зиновійович Петров (до 100-річчя від дня народження) // Наука та наукознавство. 2010. № 4;
5. Алексей Зиновьевич Петров. К 100-летию со дня рождения // Изв. вузов. Сер. Физика. 2010. № 10.

О. М. Боголюбов

Бібліографічний опис:

Петров Олексій Зиновійович / О. М. Боголюбов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-881505>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).